

Estimat på årsværk af visitatorer ansat på det kommunale ældreområde

Notat

Formål og baggrund

Flere kommuner arbejder med nye og mere decentrale visitationsmodeller samt nye organiserings- og samarbejdsformer på ældreområdet¹. I forbindelse med dette arbejde er der fra flere steder udtrykt interesse i at få belyst, hvor mange kommunale medarbejdere der arbejder som visitatorer på ældreområdet. En visitator er en medarbejder, der træffer afgørelse om, hvilke ydelser borgeren kan tildeles.

VIVE estimerer, at der i 2022 er **i omegnen af 1.500 årsværk beskæftiget som visitatorer på ældreområdet**. Estimatet er opskrevet til landsplan på baggrund af en relativt begrænset stikprøve på i alt 17 kommuner og er således behæftet med usikkerhed. Med visitatorer på ældreområdet forstås her ansatte i den centrale myndighedsafdeling, der visiterer til hjemmepleje, plejebolig, rehabiliteringsforløb og/eller træning efter serviceloven. Denne afgrænsning indfanger ældreområdet bredt og altså ikke kun medarbejdere, der visiterer til hjemmepleje/rehabiliteringsforløb.

Notatet viser, at det er vanskeligt og komplekst at opgøre antallet af visitatorer på ældreområdet. Dette uddybes nedenfor.

Afgrænsning af visitatorer på ældreområdet

Det er forbundet med betydelige vanskeligheder og kompleksitet at opgøre antallet af visitatorer på ældreområdet. En visitator på ældreområdet er en medarbejder, der træffer afgørelse om, hvilke indsatser borgeren kan tildeles, fx på baggrund af henvendelser og visitationssamtaler. For indsatser under serviceloven tager en visitators afgørelse udgangspunkt i den enkelte kommunes kvalitetsstandarder og en konkret individuel vurdering af borgerens behov².

Det er for det første vanskeligt at opgøre antallet af visitatorer på ældreområdet, da dette kræver en afgrænsning af ældreområdet, som i sig selv er svær. Eksempelvis er der indsatser ifølge serviceloven, der både visiteres til ældre og handicappede, og som tildes af de samme medarbejdere i myndighedsfunktionen. Et andet eksempel er, at sygeplejen i nogle kommuner er en del af et samlet ældre- og sundhedsområde og i andre kommuner organiseret adskilt fra ældreområdet.

¹ Se fx Sundhedsstyrelsen (2022): Inspirationsmateriale til forsøg med selvvisitation i ældreplejen.

² Sundhedsstyrelsen (2022): Inspirationsmateriale til forsøg med selvvisitation i ældreplejen, s. 8.

For det andet er det vanskeligt at afgøre, hvilke medarbejdere i den centrale myndighedsafdeling der skal medtages og ikke medtages som visiterende medarbejdere. Der vil således være medarbejdere, som kun bruger en del af deres tid på at visiterer til indsatser på ældreområdet, da deres øvrige tid går til andre opgaver. Det kan fx være visitation af indsatser på handicap- eller sundhedsområdet eller koordination af udskrivelser fra sygehus. Der er også medarbejdere, der arbejder med visitation på ældreområdet, men som ikke er ansat som visitatorer (fx udskrivelseskoordinatorer), og medarbejdere, der både visiterer og udfører borgerrettede ydelser (fx trænende terapeuter).

For at estimere antallet af visitatorer på ældreområdet må der derfor træffes en række valg om afgrænsning og datagrundlag. Disse valg kan selvsagt diskuteres. I dette notat er der anvendt tre forskellige metoder til at give et omtrentligt bud på antallet af visitatorer på landsplan.

Notatet er baseret på surveymetoden som den primære og foretrukne metode. I surveymetoden er der indbygget en afgrænsning af ældreområdet via det spørgsmål, VIVE har stillet 17 deltagende kommuner. VIVE har således bedt disse 17 kommuner om at oplyse *"antallet af årsværk af visitatorer i den centrale myndighedsafdeling på ældreområdet, der visiterer til hjemmepleje, plejebolig, rehabiliteringsforløb og/eller træning efter serviceloven"*.

Afgrænsningen indfanger ældreområdet bredt, da vi både medtager visitatorer, der arbejder med visitation til hjemmepleje og plejebolig, ligesom vi inkluderer visitatorer, der arbejder med visitation til rehabiliteringsforløb og træning efter serviceloven. En mere snæver afgrænsning til eksempelvis kun hjemmepleje og rehabiliteringsforløb ville have givet et færre antal visitatorer. Det skal bemærkes, at de visitatorer, som er opgjort efter surveymetoden i dette notat, i praksis ofte visiterer til andet end de nævnte indsatser. Det kan fx være visitation til afløsning, aflastning, midlertidigt ophold og hjælpemidler.

Opgørelse af visitatorer

VIVEs tre forskellige opgørelser af antallet af visitatorer på ældreområdet fremgår af Tabel 1.

Surveymetoden er den primære og foretrukne opgørelsesmetode. Til baggrund er der foretaget beregninger via to sekundære metoder, som i praksis anvender en bredere afgrænsning. Formålet med de sekundære opgørelsesmetoder er at få en indikation af, om surveymetoden estimerer et antal visitatorer, som forekommer realistisk sammenlignet med de to sekundære metoder. Metoderne er nærmere beskrevet i Tabel 1.

Tabel 1. Opgørelse af ansatte i kommunale myndighedsafdelinger

Indsamlingsmetode	Afgrænsning	Årsværk/ medarbejdere	Fremskrivning til landsplan
Primær metode: Surveymetoden			
Survey besvaret af 17 kommuner, maj/juni 2022. Data indsamlet af VIVE.	Visitorer ansat i den centrale myndighedsafdeling på ældreområdet, afgrænset som visitation til hjemmepleje, plejebolig, rehabiliteringsforløb og træning efter serviceloven.	Årsværk	Via <i>gennemsnit</i> for antal årsværk pr. 80+-årige. = 1.550 årsværk
Sekundær metode A: Desk research-metoden			
Data indsamlet fra 13 kommuner via Jobindex og LinkedIn, august/december 2021. Data indsamlet af en kommune og delt med VIVE.	Antal ansatte i myndighedsfunktionen på hele sundheds- og omsorgsområdet. Afgrænsningen vedrører visitation til hele voksenområdet for hjemmepleje, aflastning/afløsning og træning samt visitation af borgere uanset alder til hjælpemidler, forbrugsgoder, bil og boligindretning.	Medarbejdere	Via <i>gennemsnit</i> for antal medarbejdere pr. 80+-årige. = 2.150 medarbejdere (ikke årsværk)
Sekundær metode B: Registermetoden			
Registerdata fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL) for 54 kommuner, maj 2022. Dataudtræk foretaget af KRL for VIVE.	Antal ansatte årsværk på funktion 6.45.57 (Administrationsudgifter til Voksen-, ældre- og handicapområdet). Der er taget udgangspunkt i de afdelinger (i alt 54), som indeholder ordet "visitation" og ikke samtidig ordet "handicap".	Årsværk	Via <i>median</i> for antal årsværk pr. 80+-årige. = 2.300 årsværk

Anm.: Antal årsværk/medarbejdere på landsplan er afrundet til nærmeste 50.

Den primære opgørelse

I *surveymetoden* har VIVE i 2022 initieret en rundspørge til 17 kommuner, som er blevet bedt om at opgøre antallet af årsværk i myndighedsafdelingen, der visiterer til hjemmepleje, plejebolig, rehabiliteringsforløb og/eller træning efter serviceloven. De 17 kommuner varierer i forhold til størrelse og geografi. De 17 kommuner angiver et antal visitorer, der i gennemsnit svarer til 5,0 årsværk pr. 1.000 80+-årige³.

På baggrund af de 17 besvarelser er antallet af årsværk på landsplan estimeret til 1.550 årsværk⁴ (afrundet til nærmeste 50). Det er på dette grundlag, at VIVE estimerer, at der er i omegnen af 1.500 årsværk beskæftiget som visitorer på ældreområdet. Der er tale om et overslag, som er forbundet med usikkerhed,

³ Der er tale om et uvægtet gennemsnit på tværs af de 17 kommuner.

⁴ Der fås et tilsvarende estimat, når VIVE estimerer antallet af årsværk på landsplan ud fra antal modtagere af hjemmepleje, plejehjem og plejebolig frem for antal 80+-årige.

blandt andet grundet de beskrevne udfordringer med at afgrænse ældreområdet, og fordi estimatet baserer sig på et relativt begrænset udsnit af kommuner.

Tallet er et estimat for antallet af visitatorer på ældreområdet i bred forstand – og ikke kun i forhold til hjemmepleje/rehabiliteringsforløb.

De sekundære opgørelser

For at få en indikation af, om surveymetoden giver et realistisk billede, er antallet af visitatorer også fremskrevet via to sekundære metoder i form af desk research-metoden og registermetoden.

I *desk research-metoden* har en dansk kommune i 2021 indsamlet oplysninger om myndighedsafdelinger på sundheds- og omsorgsområdet i 13 kommuner via Jobindex og LinkedIn. VIVE har fået adgang til disse oplysninger. Afgrænsningen af myndighedsafdelingernes opgaver er bredere end for surveymetoden, da der her er taget udgangspunkt i det samlede myndighedsområde for de 13 kommuner, dvs. visitation til hele voksenområdet for hjemmepleje, aflastning og træning samt visitation af borgere uanset alder til hjælpemidler mv. På baggrund af oplysningerne fra de 13 kommuner er antallet af medarbejdere på landsplan fremskrevet til 2.150 medarbejdere, svarende til et antal årsværk, som er lavere end dette tal, da nogle visitatorer ikke arbejder fuldtid.

Endelig er antallet af ansatte i myndighedsafdelingerne estimeret ved *registermetoden*. I denne metode er der foretaget et udtræk fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL) med antal årsværk på funktionen i den kommunale kontoplan, som vedrører "Administrationsudgifter til Voksen-, ældre- og handicapområdet". Via dette udtræk er der identificeret i alt 54 kommuner, der har en afdeling, hvis navn indeholder ordet "Visitation" og ikke samtidig ordet "Handicap". Antallet af årsværk i disse 54 afdelinger er fremskrevet til landsplan med udgangspunkt i medianen (og altså ikke middelværdien som for de andre to metoder for at tage hensyn til outliers). På den baggrund er der på landsbasis beregnet i alt 2.300 årsværk i de kommunale myndighedsafdelinger. Dette tal må forventes at dække over en opgaveportefølje, som for nogle kommuner også vedrører fx handicapområdet og sundhedslovsydelser, da den anvendte tilgang i mange tilfælde ikke kan afgrænse sig fra disse områder.

De tre fremskrevne tal for antal årsværk synes internt konsistente, når der tages hensyn til, at afgrænsningen af myndighedsområdet er bredere for de to sekundære opgørelsesmetoder sammenlignet med den primære surveymetode.

VIVÉ